

دستورالعمل پسماندهای بیمارستانی

پسماندهای بهداشتی درمانی شامل کلیه پسماندهای تولید شده بوسیله مراکز و مؤسساتی از قبیل بیمارستانها، مراکز بهداشتی درمانی، آزمایشگاههای تشخیص طبی و تحقیقاتی و سایر مراکز مشابه است.

انواع پسماندهای بیمارستانی:

۱- پسماندهای عادی (خانگی-معمولی): که بطور عمده از کارکردهای خدمات اداری و عمومی این مراکز تولید می شود. زباله های آشپزخانه، آبدارخانه، قسمت اداری مالی، ایستگاههای پرستاری، باغبانی و تجهیزات غیر سمی که با خون و ترشحات تماس نداشته از این قبیل است.

۲- پسماندهای خطرناک: که می تواند مجموعه ای از مخاطرات بهداشتی را ایجاد کند و به ۹ دسته تقسیم می شوند که عبارتند از پسماندهای عفونی، پاتولوژیک، برنده ونوک تیز، دارویی، شیمیایی، ژنوتوکسیک، فلزات سنگین، ظروف تحت فشار و پسماندهای پرتوزا.

نام رده پسماند	شرح و مثال
پسماندهای عفونی	پسماندهای مظنون به داشتن عوامل زنده بیماری مانند کشتهای میکروبی آزمایشگاه، پسماندهای ناشی از جداسازی بیمارارن عفونی، پسماند کالبد شکافیها
پسماندهای پاتولوژیک	مانند بافتها و اندامها، اجزای بدن، جنین انسان، خون و سایر آبگونه های بدن
پسماندهای تیز و برنده	مانند سوزن تزریق و سوزن بخیه، برانول، تیغه چاقو، چاقو، تیغ بیستوری و شیشه های شکسته، ناخن بیمارارن
پسماندهای دارویی	داروهای تاریخ گذشته ، مصرف نشده، واکسن ها، موادمخدر، اقلامی که به داروهای خطرناک آلوده شده یا دارو دارند (مانند قوطیها و شیشه های دارویی)
پسماندهای ژنوتوکسیک	مانند پسماندهای دارای مواد با خصوصیات سمی برای ژنها از جمله پسماندهای دارای مواد سایتوتوکسیک که بیشتر در درمان سرطان بکار می روند.
پسماندهای شیمیایی	که محتوی مواد شیمیایی مانند معرف های آزمایشگاهی، داروی ثبوت و ظهور فیلم، مواد گندزدای تاریخ گذشته یا غیر لازم و حلالها می باشد.
پسماندهای فلزات سنگین	مانند باطریها، ترمومترهای شکسته، فشارسنجهای جیوه ای، بقایای کارهای دندانپزشکی
ظروف تحت فشار	سیلندرهای گاز، کارتریج گاز و قوطی افشانه ها، گازهای هوشبری، اتیلن اکساید
پسماندهای پرتوساز	مایعات مصرف نشده پرتودرمانی یا آزمایشگاههای تحقیقاتی، لوازم شیشه ای آلوده، کاغذهای جاذب ادرار

تفکیک و جمع آوری زباله:

- زباله های عفونی و شیمیایی در کیسه زباله زرد و در سطل زرد رنگ نگهداری می شود.
 - زباله های معمولی در کیسه زباله مشکی و در سطل آبی رنگ نگهداری می شود.
 - باید بر روی تمام کیسه های زباله برچسب مشخصات شامل نوع زباله، نام بخش و تاریخ تولید باشد.
 - زباله های نوک تیز و برنده صرف نظر از اینکه آلودگی داشته یا نداشته باشند در ظروف مقاوم (Safety Box) جمع آوری گردد که این ظروف باید ضد سوراخ شدن و دارای درپوش باشد.
 - سرنگهای مصرفی بدون گذاشتن مجدد سرپوش در سیفتی باکس انداخته شود.
 - وقتی سه چهارم ظروف سیفتی باکس پر شد درب آنها را بسته و در کیسه زباله زرد می اندازیم.
 - بر روی سیفتی باکسها تاریخ و نام بخش درج گردد.
 - زباله های آزمایشگاههای میکروب شناسی باید توسط اتوکلاو استریل شده و همراه زباله های خطرناک دفع گردد.
 - زباله های سایتو توکسیک باید در محفظه های محکم مقاوم به نشت همراه با علامت مشخص «زباله های سایتو توکسیک» جمع آوری شوند.
 - کلیه زباله هایی که روش امحای آنها یکسان می باشند نیاز به جداسازی و تفکیک از یکدیگر ندارند.
 - مایعات، محصولات خونی و سیالات بدن نباید در کیسه های پلاستیکی ریخته و حمل شوند مگر آنکه در ظروف یا کیسه های مخصوص باشند.
 - زباله ها همه روزه و در صورت لزوم چندبار در روز گردآوری شده و به محل نگهداری موقت زباله حمل گردد.
 - سطلهای زباله پس از خارج کردن کیسه پر شده بلافاصله شستشو و ضدعفونی گردند.
 - حمل زباله ها در بیمارستان باید بوسیله بین های چرخدار قابل شستشو و ضدعفونی انجام گیرد.
 - زباله ها با بین های زرد(عفونی) و آبی(غیر عفونی) به محل نگهداری موقت زباله حمل میگردند.
- نکته: بطور کلی بازیافت زباله های مراکز بهداشتی درمانی ممنوع است.

نگهداری زباله:

- * محل ذخیره و نگهداری موقت زباله باید در داخل بیمارستان طراحی شود.
- * حداکثر مدت نگهداری موقت زباله بطور متوسط ۴۸ ساعت می باشد.
- * باید محل نگهداری زباله های خطرناک از معمولی مجزا باشد.
- * محل نگهداری موقت زباله بایستی دارای شرایط زیر باشد:
 - الف - دارای کف نشسته ناپذیر و محکم و دارای امکانات تخلیه خوب باشد و نظافت و گندزدایی آن به آسانی و بصورت مستمر انجام گردد.
 - ب - حتی الامکان از بخشهایی مانند آشپزخانه بدور باشد.
 - ج - دارای سیستم آب گرم و سرد برای شستشو باشد.
 - د - باید به آسانی در دسترس نیروهای خدماتی بوده و ارتباط مناسب با بخش ها داشته باشد.
 - ه - امکان قفل کردن درب ورودی آن به منظور جلوگیری از ورود حیوانات وجود داشته باشد.
 - و - دارای نور و تهویه مناسب باشد.
 - ز - محل نگهداری زباله باید دارای تابلوی گویا و واضح باشد.
 - ح - سیستم تهویه مناسب داشته باشد و امکان جریان هوای آن به بخشهای مجاور وجود نداشته باشد.
 - ط - دارای سقف محکم و سیستم فاضلاب مناسب باشد.
 - ی - امکان بارگیری با ماشین حمل زباله وجود داشته باشد.
 - ک - دارای ایمنی مناسب باشد.
- * زباله های خطرناک بیمارستان بوسیله دستگاه بی خطر ساز زباله (اتوکلاو) استریل می شوند.
- * کنترل کیفی دستگاه با گذاشتن تست کلاس ۶، تست بخار و تست اسپور صورت می گیرد و مستندات آن در دفتر مخصوص ثبت می گردد.